

de onderlinge 't kind met haar vleugels dekt. En neemt ge nu die ouderliefde, die gehechtheid aan de ouderen onder de broeders en zusters, dien steun van het dienend personeel, samen, en voegt ge hierbij het vriendelijk oog van wie als vrienden in 't gezin verkeerden, dan voelt ge, hoe in dat alles om 't gedoopte kind als een muur des heils is opgetrokken, om af te weren wat geestelijk schaden zou, en het innerlijk te beveiligen.

Maar bij die muren des heils, die in 't gezin om ons worden opgetrokken, blijft het niet. Een tweede muur kan om ons heen verrijzen in den volksgeest en in de maatschappelijke samenleving, te midden waarvan we straks geplaatst worden.

Heerscht in ons volk een hooger bedoelen; mag in die maatschappelijke samenleving zedelijke ernst den toon aangeven; wordt het gemeene en onheilige veracht, veroordeeld; prikkelt heel de levensaat, die om u heen te beluisteren valt, tot hulpvaardigheid en dienstbetoon, tot toewijding en zelfofferande, tot nobeler zin en nagen van wat de ziel verheffen kan. Kortom, leeft ge te midden van een omgeving, die, gelijk het in de dagen onzer vaderen was, u afrekt van wat laag en optikt naar wat hoog is, dan vormt die gezonde omgeving als een muur om u heen, die u beveiligd kan, en den aanval der demonische machten van u afweert.

Van uw Kerk kon eenmaal hetzelfde dankbaar beleden. Na de bange worsteling en vrijmaking in de 16e eeuw greep uw Kerk den moed, om haar hooge taak op aarde aan te durven. Het geloof van wie in de Kerk gedoopt was, werd gedurig vaster gefundeerd. Het samenleven op kerkelijk erf met de geesteswereld daarboven werd intenser. De toon in 't saam verkeerden onderling gestadig de zoo noodige zuivering. Uit 't gezelschap week wie in 't lage lag had. En kwam het onoverhoort tot uitsparing, dan greep de tucht der Kerk in, om straks ook geestelijke vergiftiging af te wenden. Zoo was dan de Kerk van Christus in die dagen als een muur des heils om de geloovigen opgetrokken. Van achter die muren steeg telkens de bede op: 'Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den Boosze'. En straks kon God de Heere gedankt worden, dat hij zijn volk achter die muren des heils beveiligd had.

Reeds die drievoudige muur des heils, die in het Christelijk gezin, in de Christelijke maatschappij, en niet 't minst in de Kerk van Christus om ons was opgetrokken, hield 't boze van ons volk af, deed ons volk veilig wonen, dekte de kinderen des volks van kindsbeen af, bleef hen onder het opgroeien beveiligen, en bleek niet zelden tot aan den dood toe, zelfs den grijsaard een veiligheid te hebben geboden, die zonder dezen drievoudigen muur des heils hem niet ten dienste had gestaan.

Thans daarentegen is deze muur des heils maar al te zeer, wat Jersia noemt, *ontuurd*. Er is van allen kant bres in gebroken. Waar de demonische macht wil, kan ze binnen sluipen. En van de rust en den heiligen vrede, die eertijds achter de muren des heils genoten werd, is geen sprake meer. O, Gewisselijk, er zijn nog tal en tal van gezinnen, waarin nog een stuk van den muur overeind staat. Er zijn nog maatschappelijke kringen, waarin men zich achter een geduchte voorschans veilig voelt. Er zijn zelfs nog Kerken, die met vaste hand het schild omhoog heffen. Maar over heel een volk als volk genooten, is toch de droeve klacht over de ontuining van den muur niet meer af te weren, al was het slechts op drie, vier plekken dat de aanval bres sloeg en door-drong. En hierin schuilt voor ons allen, zelfs voor het beste gezin, voor den hoogstaanden kring, en voor de zuiverste Kerk het doodlijk gevaar.

Zeker, ook dit gevaar brengt zijn zegen mede. Wie van allen kant zich onomwond en volgt met den muur gedeelt voelt, is maar al te geneigd om persoonlijk zijn wapens af te leggen, en persoonlijk minder op zijn hoede te zijn. Een toestand van ontuining prikkelt sterker tot persoonlijke zelfaangrijping, tot persoonlijk zedelijk moedsbetoon, en alzoo tot het innemen van vaster stand op 't geloof.

Ook die ontuining van den muur geschiedt onder Gods bestel, en het eind zal toonen, dat ze volstrekt niet enkel schade, maar zeer zeker ook hooge winst aanbrengt. De onomwondte legertent was als 't rilver, minder in waarde, maar op veel grooter schaal u geboden, terwijl 't nu meer gelijkt op 't goud, in aantal minder, maar in waarde veel hooger opgaande.

De zaak is nu maar, dat de opvoeding, dat de prediking, dat vermaan en waarschuwing in 't verkeer niet onderwetsch blijven, alsof de aloude muur ons nog inouden trant insloot, zodat de wachter op den muur voor ons waakte, en wij zelve insluimeren konden. Nieuw is de toestand, waarin we verkeerden. In vele gezinnen de toon gedaald, in de publieke opinie de zedelijke maatstaf onvast geworden, in veel Kerken de band losgeraakt. Treedt daarvoor nu niet persoonlijk hogere ernst, krachtiger wil-uiting en machting verwerf in steet, dan zijn we weg.

Vandaar de noodzaak voor ons allen, om van die ontuining van de muren des heils ons rekenschap te geven, en tegenover elke bres in dien muur die ons niet gevaar bedreigt, ons te zekerder achter ons schild te dekken, om, waar de muur ons minder biedt, te meer van onzen God te verwachten, en te vluchten in zijn Hoog vertrek.

Dr. A. K.

Amsterdam, 13 Februari 1914.

Zoo langzamerhand begint zich reeds af te tekenen tegen den horizon van ons kerkelijk leven, welke vraagstukken op de Synode onzer Kerken, die dit jaar te 's-Gravenhage gehouden zal worden, aan de orde zullen worden gesteld.

Tot lof onzer Kerken moet getuigd worden, dat ze het aan een uitgebreid menu voor de Synodale tafel niet laten ontbreken. Over een schraal agendum zal ditmaal niet geklaagd kunnen worden; er zou er vrees kunnen bestaan, dat de kost voor de maag onzer Synodale gedeputeerden wat zwaar blijken zal om dien behoort te verwerken.

Onder de wenschen, die reeds thans op de kerkelijke verlanglijst gebracht zijn geworden, vindt men toch de volgende onderwerpen:

1e. een geheel nieuwe Bijbelvertaling, uit de oorspronkelijke talen getrouwelijk

overgezet naar de eischen van de tegenwoordige wetenschap.

2e. een herziening van onze Belijdenisschriften met de bedoeling, deze uit te breiden met het oog op alle hedendaagse dwalingen en ketterijen.

3e. de invoering van een Gezangenbundel naast onze Psalmen.

4e. een nieuwe regeling van onzen eeredienst, waarvan het gevolg natuurlijk zijn zal een herziening van onze liturgische formulieren.

Waarom hieraan nog niet toegevoegd is geworden de vraag, om ons tevens een nieuwe Psalmbereijning te geven, is niet wel in te zien. Als men toch een nieuwe Bijbelvertaling maakt, de formulieren van Eenigheid herzien gaat, een Gezangenbundel invoert en onze liturgie op andere leest schoeft, zal het ietwat vreemd aandoen, dat alleen de Psalmen onveranderd blijven. Dat onze Psalmbereijning niet deugt, op menig punt den oorspronkelijken tekst verkeerd weergeeft en zelfs min of meer het decadentijdvak van haar ontstaan verraadt met haar verheerlijking van de deugd, weet ieder kenner wel. Tegelijk met deze herziening men dan de moeilijke en lastige wijzen, waarop de Psalmen gezongen worden en die voor ons kerkelijk publiek een kruis zijn, kunnen vervangen door makkelijker melodien. Wie zijn heele huis van top tot teen vernieuwen gaat, doet beter niet een vleugel onveranderd te laten staan. Het verbeterde gebouw kan dan in één stijl worden opgetrokken. En voor de drukkers en uitgeverij zal het veel gemakkelijker wezen, wanneer ze in eens een geheel nieuw kerkboek voor onze Gereformeerde Kerken kunnen drukken. dan dat ze over een paar jaar weer gedwongen zullen zijn om de Psalmbereijning door een andere te vervangen. Ook met het oog op de aanschaffing dezer kerkboeken door de kerken en gezinnen, zou dit wenschelijk wezen.

Nu zijn al deze wenschen natuurlijk op zich zelf uitnemend; alleen, men dient dan ook wel te overwegen, welke de kosten zullen zijn, voordat men den toren bouwen gaat. Een dergelijke geheele vernieuwing van ons kerkboek mag natuurlijk niet met een Franschen slag gebeuren. Wie het oude gebouw tot den grond toe wil afbreken, om het door een nieuw te vervangen, dient althans te zorgen, dat dit nieuwe gebouw door kundige architecten wordt gebouwd en met degelijke bouwstoffen. Een revolutiebouw met éénsteensmuren, met balken van twee vingers breed, die doorwipen als ge er over heen loopt, met daken die lekken, schoorsteenen die niet trekken en deuren die niet sluiten willen, mag het natuurlijk niet worden.

Dan ware het nog beter in het ouderwetsche huis, dat, met al zijn gebreken, toch nog door en door solide is, te blijven wonen. Zal men dus werkelijk tot vernieuwing van ons kerkelijk huis overgaan, dan zal de Synode daarvoor geen kosten mogen sparen. Zulk een arbeid op te dragen aan predikanten of hooggeleerden, bij al hun eigen arbeid, zou hun onmogelijke eischen stellen. Ze zullen jaren lang rustig aan dit werk zich moeten wijden. Zoo heeft de Synode van Dordt gedaan, toen een nieuwe Bijbelvertaling gemaakt moest worden, en de Synode kon daarbij beschikken over den invloed en de ruime beurs der Staten. Thans gaat het niet alleen om een nieuwe Bijbelvertaling, maar ook om een nieuwe liturgie, een revisie onzer belijdenisschriften, een Gezangenbundel enz. En waar het leven al zoo ingespannen druk en de taak al zoo zwaar is van onze stadsprekanten en onze hooggeleerden, is er geen denken aan, dat ze bij al hun arbeid ook deze reuzentaak nog verrichten kunnen, zelfs al zou de Synode den arbeid over verschillende commissies verdeelen. Onze Kerken mogen daarom wel aan hare afgevaardigden ter Synode de boodschap meegeven, dat ze bereid zijn hare beste en voornaamste dienaren voor dezen arbeid gedurende enkele jaren af te staan, en dat ze de Synode blanco-crediet verleenlen willen voor de enorme kosten, die dit alles zal meebrengen. Terwijl ook de Theologische faculteit der Vrije Universiteit en de school onzer Kerken er op bedacht zullen moeten wezen, dat ze den arbeid hunner beste professoren voor een geruimen tijd zullen moeten missen, wanneer de Synode van hun medewerking gebruik zal willen maken, gelijk toch niet onwaarschijnlijk is.

Of we, door op deze bezwaren te wijzen, onze kerken dan willen afnemen om deze wenschen bij de Synode in te zenden? We denken er niet aan. Er niet één punt op dit wenschenlijstje, waarvan we de wenschelijkheid niet van harte beamen. Nu onze Gereformeerde Kerken, na drie eeuwen lang in dit huis gewoond te hebben, zonder ooit verbeteringen te hebben aangebracht, de behoefte gevoelen, om niet stiek- conservatief bij het bestaande te blijven, maar het leven der Kerk aan het leven van onzen tijd willen aanpassen, ligt hierin voor ons eer een verblijdend verschijnsel.

Wat leeft, kan niet stilstaan, maar moet groeien. Alleen willen we waarschuwen, dat men de verwachting niet te hoog zal spannen. Men kan nu eenmaal niet verder springen dan zijn pols stok lang is. Dat is een gulden les van de wijsheid onzer vaderen. Onze Synode zal die les wel ter harte nemen en niet voorzichtigheid te werk gaan. Verkeerd is het daarom niet, dat men de Synode wijst op hetgeen verbetering behoeft. Mits men maar wel inzicht, dat Keulen en Alken niet op één dag gebouwd worden. Een overhaaste verbetering zou aan ons kerkelijk leven eer schade dan werkelijk voordeel brengen.

Wat leeft, kan niet stilstaan, maar moet groeien. Alleen willen we waarschuwen, dat men de verwachting niet te hoog zal spannen. Men kan nu eenmaal niet verder springen dan zijn pols stok lang is. Dat is een gulden les van de wijsheid onzer vaderen. Onze Synode zal die les wel ter harte nemen en niet voorzichtigheid te werk gaan. Verkeerd is het daarom niet, dat men de Synode wijst op hetgeen verbetering behoeft. Mits men maar wel inzicht, dat Keulen en Alken niet op één dag gebouwd worden. Een overhaaste verbetering zou aan ons kerkelijk leven eer schade dan werkelijk voordeel brengen.

Wat leeft, kan niet stilstaan, maar moet groeien. Alleen willen we waarschuwen, dat men de verwachting niet te hoog zal spannen. Men kan nu eenmaal niet verder springen dan zijn pols stok lang is. Dat is een gulden les van de wijsheid onzer vaderen. Onze Synode zal die les wel ter harte nemen en niet voorzichtigheid te werk gaan. Verkeerd is het daarom niet, dat men de Synode wijst op hetgeen verbetering behoeft. Mits men maar wel inzicht, dat Keulen en Alken niet op één dag gebouwd worden. Een overhaaste verbetering zou aan ons kerkelijk leven eer schade dan werkelijk voordeel brengen.

Wat leeft, kan niet stilstaan, maar moet groeien. Alleen willen we waarschuwen, dat men de verwachting niet te hoog zal spannen. Men kan nu eenmaal niet verder springen dan zijn pols stok lang is. Dat is een gulden les van de wijsheid onzer vaderen. Onze Synode zal die les wel ter harte nemen en niet voorzichtigheid te werk gaan. Verkeerd is het daarom niet, dat men de Synode wijst op hetgeen verbetering behoeft. Mits men maar wel inzicht, dat Keulen en Alken niet op één dag gebouwd worden. Een overhaaste verbetering zou aan ons kerkelijk leven eer schade dan werkelijk voordeel brengen.

Wat leeft, kan niet stilstaan, maar moet groeien. Alleen willen we waarschuwen, dat men de verwachting niet te hoog zal spannen. Men kan nu eenmaal niet verder springen dan zijn pols stok lang is. Dat is een gulden les van de wijsheid onzer vaderen. Onze Synode zal die les wel ter harte nemen en niet voorzichtigheid te werk gaan. Verkeerd is het daarom niet, dat men de Synode wijst op hetgeen verbetering behoeft. Mits men maar wel inzicht, dat Keulen en Alken niet op één dag gebouwd worden. Een overhaaste verbetering zou aan ons kerkelijk leven eer schade dan werkelijk voordeel brengen.

Onze Zending.

Onze Zending in Indië is in den laatste tijd niet fortuinlijk geweest.

De H. P. Ingwersen, die van 1906 te Poerworedjo arbeide, en gerepatriëerd was, heeft gemeend zijn werk in Indië niet te moeten voortzetten. Blijkbaar heeft hij van den Kerkeraad van Utrecht, die hem uitzond naar Java, verlof ontvangen zich weer beroepbaar te stellen bij de Kerken in Nederland. Reeds thans is zulk een beroep op hem uitgebracht, en wanneer hij dit beroep heeft aangenomen, zal de Zending post te Poerworedjo vacant zijn en door den Kerkeraad te Utrecht een nieuwe missionnaire Dienaar moeten worden benoemen.

Thans komt weer het bericht, dat ook Dr. B. J. Esser, die in den dienst van Rotterdam's Kerk van 1908 te Probolinggo arbeide, met het oog op den gezondheids-toestand zijner vrouw terugkomen moet. Al zal dit naar we van harte hopen, geen afscheid voor goed wezen, toch zal het natuurlijk afhangen van den toestand zijner gezondheid, of terugkeer mogelijk zal blijken. Moge daarom de rust en het verblijf in ons vaderland Mevrouw Esser goed doen en zij na niet al te langen tijd in staat staat blijken, met haar man weder naar Indië te gaan.

Verloft moeten onze missionnaire Dienaren op hun tijd hebben. Het klimaat in Indië eischt dit gebiedend. Zelfs zal het de vraag wezen, of de thans gestelde termijn niet te lang is genomen, en onze Kerken niet goed zullen doen met zich in dit opzicht te richten naar de bepalingen, door het Gouvernement voor het verlof vastgesteld. Te lang uitsluit van verlof zou op nog ernstiger schade uitloopen.

Maar wel is het zeer bedenkelijk voor de Zending, wanneer telkens nieuwe krachten moeten gezonden worden om vacant geworden posten te bezetten. De studie, die voor de voorbereiding geeischt wordt, eischt veel geld en veel tijd. En intusschen is de Zending post daardoor jarenlang vacant en wordt ook de continuïteit in den arbeid gemist.

Toch zijn deze tegenvallers niet het ernstigste bezwaar, dat onze Zending in Indië drukt. Veel ernstiger is nog, dat de vrucht van deze Zending tot dusver zoo weinig in overeenstemming is met al hetgeen aan dezen arbeid wordt ten koste gelegd. Wanneer men het verslag nagaat, dat de Regeering in Indië telken jare publiek maakt van het aantal 'bekeerlingen', dan staat onze Zending geheel onderaan. Niettegenstaande onze gezamenlijke Gereformeerde Kerken al van 1892 af met kracht de Zending op Java en Soemba ter hand hebben genomen, we behalve onze Keucheniuschool en zendingshospitaal 5 missionnaire predikanten in dienst hebben en voor deze Zending met inbegrip van de Regeeringssubsidie twee ton per jaar wordt uitgegeven, bedraagt het aantal gemeentelieden, die kinderen er onder begrepen, op geheel Java (Batavia en Soerabaya er buiten gelaten) niet meer dan 1277 en op Soemba 709, saam dus niet meer dan 2000, waar- onder dan nog gerekend zijn de Europeaanen, die op deze plaatsen zich bij de Zendingsgemeente gevoegd hebben. Op Java zijn deze cijfers zoo verdeeld, dat Djokjakarta het hoogst staat met 609 (waaronder 259 kinderen), dan Poerbolingo volgt met 255 (waaronder 106 kinderen) terwijl Poerworedjo, Keboemen, Wonosobo en Magelang, 'd. w. z. vier Zendingstations, elk met een eigen predikant, saam 608 leden tellen (waaronder 297 kinderen).

We zullen hiernaast geen cijfers stellen van andere Zendingsgenootschappen, omdat deze al te zeer zouden afsteken bij onze Zending. Ook mag men, om blijk te wezen, niet vergeten, dat deze Zendingsgenootschappen meestal langer hebben gearbeid. Maar als men rekent, dat de Sangien Talsudending op deze eilanden alleen 73.338 bekeerlingen telt, dan springt het verschil toch te sterk in het oog. Het kan dan ook kwalijk gezegd worden, dat de vrucht van onze Zendingactie in Indië beantwoordt aan de belangrijke offers, die de Kerken in Nederland zich daarvoor getroosten. Nog pas stond in het Koloniaal Weekblad, orgaan der Vereeniging Oost en West (5 Febr. 1914) in een correspondentie uit Oost-Indië, dat de resultaten der kerstening van onzen arbeid 'bedroevend gering' zijn. Wat de oorzaken hiervan zijn, is niet gemakkelijk te zeggen. Of de fout schuilt in een verkeerd gekozen Zendingsterrein, of dat de oorzaken ligt in een verkeerde methode van arbeid, willen we thans niet beoordeelen. Maar al de liefde voor de Zending in onze kringen opgewekt en alle belangstelling in de Zendingstudiekringen aan de kerstening der Javanen betoond, baat niet, wanneer in Indië zelf niet een weg wordt gevonden om het hart van den inlander te bereiken. Dit klemte te meer, omdat volgens alle berichten, die uit Indië tot ons komen, er wel degelijk een sterke begeerte is van de inlandse bevolking om een andere religie aan te nemen, en het niet geringe gevaar bestaat, waar het Mohammedanisme zoo krachtig propaganda drijft, dat de bevolking, in plaats van tot het Christendom, tot den Islam zal overgaan. Nu kunnen we er natuurlijk niet aan denken om een post als Djokjakarta, waar onze Zendingsschool en ons Zendingshospitaal staan en waar althans eenige vrucht gezien wordt, los te laten. Maar wel komt de vraag op, of het gewenscht is den arbeid langer voort te zetten op die Zendingsterreinen, waar het resultaat dusver zoo bedroevend gering is. Juist omdat buiten Java op de zoogenaamde Buitenbesittingen de velden thans wit schijnen om te oogsten en de Zendingarbeid van andere Zendingsgenootschappen hier zoo uitnemende vrucht draagt, schijnt daarin een Goddelijke vingervijzing ook voor onze

Zending te liggen. Ook Paulus, waar hij geen 'geopende deur' voor het Evangelie' vond, bleef niet op die plaats, maar ging elders, waar zijn arbeid geen ploegen op rotsen was. Een grondige en ernstige bespreking van dit vraagstuk mag op onze aanstaande Synode wel eens plaats vinden.

Staatscommissie.

V. (Slot).

De gronden van billijkheid en recht, die voor een Rijksbijdrage aan het bijzonder Hooger onderwijs pleiten, hebben we hiermede uiteengezet.

Natuurlijk is hiernede niet bedoeld, dat de Regeering, wanneer ze zulk een bijdrage aan de bijzondere Universiteiten zou willen schenken, dit op denzelfden voet zou moeten doen als bij het Lager onderwijs, waar het Rijk feitelijk grootendeels de kosten van het onderwijs draagt. Dit zou bij de bijzondere Universiteiten onmogelijk zijn. Reeds thans wordt er over geklaagd, dat het aantal openbare Universiteiten naar verhouding van ons land te groot is en het Hooger onderwijs daardoor aan het Rijk schatten kost, die zonder eenige wezenlijke schade bespaard konden blijven. De drukt bezochte Universiteiten in ons land tellen niet meer dan even duizend studenten, terwijl er in het buitenland zijn, waar dit aantal 8 a 10.000 bedraagt. Zondert men Zwitserland uit, waar de toevloed van buitenlandse studenten bijzonder groot is, dan heeft Nederland, wanneer men bij de Openbare Universiteiten de gemeentelijke Universiteit van Amsterdam rekent, onder de kleinere Staten van Europa het grootste aantal Universiteiten. En ook bij de grotere staten van Europa is naar verhouding het aantal Universiteiten veel geringer. Engeland met zijn twee Universiteiten, Oxford en Cambridge, moge een al te exceptionele positie innemen om als maatstaf van vergelijking te kunnen dienst doen, maar Duitschland, waar het Universitaire leven op ongeveer dezelfde leest als in ons land geschoeid is, telt op een bevolking van ruim 65 miljoen maar 21 Universiteiten, d. w. z. één op de 3 miljoen inwoners, terwijl het verhoudingscijfer voor ons land is één Universiteit op de 1½ miljoen inwoners. Te verwachten, dat de Regeering, die toch reeds verlegen zit om het noodige geld voor de steeds stijgende eischen dezer Openbare Universiteiten te vinden, ook nog miljoenen beschikbaar zal stellen voor het Bijzonder Hooger onderwijs, zou daarom dwaasheid wezen. Wat we alleen vragen is, dat de Regeering het Bijzonder Hooger onderwijs krachtiger dan dusver steunen zal, opdat het in de toekomst beantwoorden kunne aan de eischen, die de Regeering zelf aan dit onderwijs stelt.

Voor de ontwikkeling van het Bijzonder Hooger onderwijs zal zulk een Rijksbijdrage een onmisbare voorwaarde wezen, want hoe idealistisch men ook gestemd moge zijn, de gedachte, dat uit particuliere middelen ooit een volledige Universiteit in stand zou kunnen worden gehouden, schijnt ons voor ons land althans vrijwel onmogelijk toe. In Amerika, waar de geldvorsten er een eere in stellen, door rijke gaven wetenschappelijke instellingen in het leven te roepen, moge een Universiteit zonder Staatsubsidie kunnen bestaan en zelfs tot hoogen bloei kunnen komen, maar in ons land, waar zulke geldvorsten ontbreken, kan dit niet. Althans niet wat een Gereformeerde Hoogeschool betreft. Het zal misschien niet onmogelijk zijn voor de Roomsche Kerk, die een derde van de bevolking achter zich heeft, en door haar machtige organisatie over veel rijkere hulpmiddelen beschikt dan wij, maar het is ondoenlijk voor een betrekkelijk kleine groep als de Gereformeerden, wier getal, nu zeer ruim berekend, op een zes-honderd-duizend moet geschat worden (de Gereformeerden in de Hervormde Kerk daaronder begrepen) en die haar aanhangers meest onder de 'kleine luyden' telt. Waar zelfs de kleinste onzer Rijks-hoogescholen, die te Groningen, nog 8 ton per jaar kost, daar behoef het heusch geen betoog, dat zelfs met inspanning van alle krachten, en al steeg de overvaardigheid ten toppunt, een dergelijk bedrag jaarlijks niet is bijeen te brengen. Een medische faculteit, dien naam waard, zou minstens twee-een-halve ton kosten per jaar. Wat is vergeleken daarbij zelfs een zoo aanzienlijk legaat, als de Vrije Universiteit enkele jaren geleden kreeg, waarvan de inkomsten jaarlijks op vijf-entwintig-duizend gulden geschat worden? Het zou niet eens voldoende wezen om in de salarissen der hooggeleerden van zulk een medische faculteit te voorzien. In Groningen heeft men in de medische faculteit 10 hooggeleerden noodig, en reeds dit zou dus meer dan het dubbele eischen van hetgeen dit legaat oplevert. En men meene nu niet, dat men in de medische faculteit evenals in de juridische en literarische wel het onderwijs aan een paar hooggeleerden zou kunnen opdragen. Dat gaat bij deze wetenschappen, omdat wie hier als hooggeleeraar optreedt, een meer universele kennis bezit. Maar bij de medische wetenschap (evenals bij de natuurkundige) is gespecialiseerde vakstudie zoo overheerschend geworden, dat men geen hooggeleeraar zou kunnen vinden, die hier drie of vier vakken zou kunnen of willen onderwijzen. En toch, zelfs met deze halve ton aan salarissen zoude ge voor een medische faculteit nog zoo goed als niets uitvoeren, want er zou nog minstens een twee a drie ton bij moeten voor klinische laboratoria, instrumenten, assistenten enz. Onze tegenwoordige hooggeleeraar in de medische faculteit, Prof. Bouman, heeft het geluk een kliniek te beërten, doordat de Vereeniging tot Christelijke verzorging van krankzinnigen hem deze verschaft heeft.

Maar indien de Vrije Universiteit zelf deze kliniek had moeten bouwen, zou ze met haar geheele kapitaal dit nog nauwelijks hebben kunnen doen. En toch zou men zonder zulk een volledig ingerichte medische faculteit met laboratoria en klinieken nooit het doel, dat men zich voor ogen stelt, kunnen bereiken. De reden, waarom ons volk om zulk een medische faculteit vraagt, is heusch niet in de eerste plaats om een paar hooggeleerden te hebben, die op hun studeerkamer wetenschap bestudeeren, maar om Christelijke doctoren te krijgen. Welnu, geen enkel medisch student zou zich bij zulk een faculteit aanmelden, wanneer niet behoorlijk voor deze hulpmiddelen gezorgd was. De medische opleiding bestaat toch grootendeels in *practische colleges*, en wie deze praktische colleges niet heeft gelopen, zou nooit zijn arts examen kunnen afleggen, door welk examen de bevoegdheid om geneeskundige praktijk uit te oefenen, hem geschonken moet worden. Het zou dus niets baten, voor zulk een faculteit een aantal professoren te benoemen. Ze zouden geen studenten hebben, en de teleurstelling van ons volk, dat voor deze medische faculteit zoveel belangstelling toonde juist om Christelijke doctoren te krijgen, zou nog des te grooter wezen.

Nu is de Vrije Universiteit van haar oprichting af ongetwijfeld een *geloofstuk* geweest, gelijk haar stichter enkele jaren geleden te Haarlem ons herinnerde. Wie had voor vijftig jaar kunnen verwachten, dat de oprichting van zulk een Hoogeschool mogelijk zou blijken, dat ze haar bestaan vier en dertig jaar zou volhouden, dat ze zelfs tot drie faculteiten (het beginsel der medische faculteit niet medegerekend) uitdijden zou. Vergeet niet, hoe de poging van Da Costa en zijn vrienden om een seminarie, op te richten, dat nog zoo weinig kosten meebracht, jammerlijk in 't water viel en reeds na lutel jaren heel dit pogen met machteloosheid geslagen bleek. Er is metterdaad over ons volk een geest van overvaardigheid gekomen, die niet genoeg gewaardeerd kan worden, vooral waar het hier een zoo deele belang geldt als de stichting en instandhouding eener Universiteit. Dat die overvaardigheid in de toekomst niet nog belangrijk toenemen kan, weerspreken we niet, en we gelooven, dat wanneer alle krachten worden ingespannen, dit ook zeer wel mogelijk is. Maar hoezeer we in het geloof willen wandelen, toch moet onzerzijds rekening worden gehouden met de werkelijkheid, zoals de thans afgevoerde 34 jaar onzer stichting ons die heeft leeren kennen. En dan zijn de feiten deze, dat het kapitaal, waarmede de Vrije Universiteit bij haar stichting begon, en dat toen slechts één ton bedroeg, in dat 34 tal jaren door legaten en schenkingen nog niet veel meer dan verdrievoudigd is, zoals uit de rente van dit kapitaal blijkt, die rond f 11.000 bedraagt. De jaarlijksche contributies, die in hoofzaak in de behoefte der Universiteit moesten voorzien, zijn in deze jaren eerst zoover gestegen, dat ze in 1887 geklommen waren tot een bedrag van f 30.000, maar sinds zijn ze langzaam gedaald, zodat ze nu niet meer opbrengen dan f 24.000; een achteruitgang dus van f 6000 jaarlijks. En daarbij komt, dat ten slotte nog de jaarlijksche collecte, die de Gereformeerde Kerken voor de Vrije Universiteit houden en die f 16.000 opbrengt. Dit zijn, behalve de college- en examengelden, al de inkomsten waarover de Vrije Universiteit beschikken kan. Want het legaat van Ds. Coevorden Adriaan vormt een eigen stichting en moet volgens de bepaling van den stichter in de eerste plaats dienen voor uitbreiding van de medische en natuurkundige faculteit, zodat alleen bij uitbreiding dit legaat ons helpen zou.

Feitelijk bedraagt dus de geheele som, die ons volk voor de Vrije Universiteit bijeenbrengt, niet meer dan een f 40.000 per jaar. Viel nu gestadige klimming te merken, dan zou dit nog hope geven voor de toekomst, maar hiervan is geen sprake. Het bedrag blijft vrijwel stationair. Zijn de contributies in deze jaren achteruitgegaan, het bedrag der collecte steeg niet onbeduidend en daardoor bleef het evenwicht zoowat hersteld. Maar eenige verwachting, dat dit bedrag binnen een paar jaren verdubbeld zal worden, is er niet.

Zelfs thans baart dit reeds voor de toekomst der Universiteit geen geringe zorg. Het bedrag, dat inkomst, is reeds nu bij lange niet toereikend om in de behoeften te voorzien. De tekorten moeten reeds over deze laatste jaren zoo onrustbarend hoog zijn geworden, dat het kapitaal der Vrije Universiteit zal moeten worden aangetaast. En waar dit kapitaal zoo klein is, en voor een groot deel als waarborgsom bij de Regeering moest gedeponneerd worden, daar zullen reeds nu, binnen enkele jaren, zich groote moeilijkheden voordoen, die het bestaan der Universiteit zelf in gevaar zouden brengen, wanneer niet veel grootere offers door ons volk werden gebracht.

Onmogelijk is zulk een vermeerdering der overvaardigheid niet. Voor de Zending wordt in denzelfden kring jaarlijks een bedrag bijeengebracht van ongeveer *anderhalve ton*. Het blijkt dus, dat wanneer er maar liefde en ijver is, wel zeer goed meer gedaan kan worden. Zelfs zou de vraag wel eens mogen gesteld worden, of het naar evenredigheid wel een goede verhouding is, dat voor de Zending onder de heidenen jaarlijks een honderdvijftig-duizend gulden wordt bijeengebracht, en voor onze Gereformeerde Universiteit, wier belang voor ons eigen vaderland en voor heel de Gereformeerde actie om, onze beginselen te propaganderen, niet genoeg gewaardeerd kan worden, maar veertigduizend gulden; dat wil zeggen nog niet het derde. En even- zoo zou de vraag kunnen gedaan worden, of

zou zelf deze
zou ze met
nauwelijks
ich zou men
hite medische
inleken nooit
oogen stelt
waarom ons
he faculteit
eerste plaats
hebben, die
enschap be-
stelijke doc-
enkel me-
alk een facul-
let behoorlijk
ord was. De
toch grooten-
en wie deze
geloopen, zou
afleggen, door
m geneeskun-
geschenken
niets baten,
aantal profes-
deen geen stu-
urstelling van
sische faculteit
de juist om
igen, zou nog

t van haar op-
en geloofstuk
er enkele jaren
rinnerde. Wie
en verwachten,
en Hoogeschool
e haar bestaan
houden, dat ze
et beginsel der
egerekend) uit-
de poging van
een seminarie,
weinig kosten
ster viel en reeds
ten met machte-
r is metterdaad
an offervaardig-
beg geaardeerd
et hier een zou
te stichting en
eriteit. Dat die
komst niet nog
e, weerspreken
n, dat wanneer
ngespannen, dit
e. Maar hoezeer
wandelen, toch
vorden gehouden
als de thans af-
tichting ons die
an zijn de feiten
armede de Vrije
tichting begon,
in ton bedroeg,
egaten en schen-
en verdrievoudigd
dit kapitaal blijkt,
t. De jaarlijkse
lak in de behoefte
voorzien, zijn in
gestegen, dat ze
in tot een bedrag
zijn ze langzaam
t meer opbrengen
rultgang dus van
bij komt dan ten
e collecte, die de
voor de Vrije
die f 16.000 op-
de college- en
omsten waarover
beschikken kan.

De coördinerende
stichting en moet
den stichter in de
r uitbreiding van
kundige faculteit,
ing dit legaat ons

de geheele som,
Vrije Universiteit
dan een f 40.000
ulige klimming te
; hope geven voor
in is geen sprake
l stationair. Zijn
jaren achteruit-
collecte steeg niet
or bleef het even-
Maar eenige ver-
binnen een paar
den, is er niet.
reeds voor de toe-
geen geringe zorg-
t, is reeds nu bij
n in de behoeften
ten moeten reeds
zoo onrustbarend
et het kapitaal der
eten worden aan-
pitaal zoo klein is,
l als waarborgsom
gedeponeerd wor-
n, binnen enkele
ijkheden voordoen,
Universiteit zelf in
wanneer niet veel
is volk werden ge-

en vermeerdering
Voor de Zending
ring jaarlijks een
an ongeveer ander-
en, dat wanneer
er wel zeer goed
eels zou de vraag
ld worden, of het
een goede verhou-
Zending onder de
nderdijftigduizend
acht, en voor onze
it, wier belang
d en voor heel de
n, onze beginselen
nengoeg geaardeerd
stidduizend gulden;
het derde. En even-
n gedaan worden, of

het niet louter geldverspilling is, dat voor de
opleiding van een betrekkelijk klein getal
theologische studenten twee stel hoog-
leraren voor dezelfde vakken gesalarieerd
en onderhouden moeten worden. Indien
het bedrag, dat door deze dubbele opleiding
geëischt wordt, de andere faculteiten der
Vrije Universiteit ten goede kwam, zou
reeds daarmede alleen een krachtige juridi-
sche faculteit kunnen onderhouden worden.

Maar ook al zou, wanneer de gedeeldheid
der opleiding wegviel en daarmede ook de
offervardigheid voor de Vrije Universiteit
toenam, het bedrag niet beneden hetgeen
onze Kerken thans voor de Zending bijeen-
brengen, behoeven achter te blijven, en zeer
goed tot een anderhalve tot per jaar kunnen
stijgen, ook daarmede zou — en we heb-
ben nu het uiterste gerekend, wat van de
draagkracht van ons volk kan gevergd
worden — nog nooit kunnen worden voorzien
in de kosten, die een complete, met al haar
faculteiten voorziene Universiteit mede-
brengt.

Het is daarom, dat de vraag, of de Re-
gering aan het Bijzonder Hooger onder-
wijs een Rijksbijdrage geven zal, een conditio
sine qua non, een levensvoorwaarde, is voor
de toekomst van het Bijzonder Hooger
onderwijs. Het kan met de particuliere
bijdragen nooit zoover komen, dat het tot een
complete Universiteit zich ontwikkelt. Een
van tweeën zal daarom moeten geschieden. Of
de Vrije Universiteit zal elke hoop moeten
opgeven om de idee eener Universiteit te
verwezenlijken in den vollen zin des woords
en zich moeten beperken tot het drietal
faculteiten, die ze thans reeds bezit en dat
zonder te groote kosten in stand kan ge-
houden worden. Of wel eischt de Regering,
dat de Universiteit, om haar effectus civilis
te behouden, tot een volledige Hoogeschool
zich moet uitbreiden, dan zal dat zonder
Rijksbijdrage niet mogelijk wezen.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijks scholen.

In hartelijken dank ontvangen: Door Dr.
Hummelen te 't Zand van de Geref. kerk f 4;
van den heer Drimmelen te Klundert gevonden
in de collecte f 5; van dames K. te 's-Gr. f 1;
van den heer P. de Jong te Sneek, namens Mevr.
M. H. te Philipstown (Z.-A.) f 25.

Dr. J. H. HOUTZAGERS.

Leestafel.

Dr. R. H. WOLTER, hoogleraar aan de
Vrije Universiteit te Amsterdam. Het Woord
Gods en het Woord der Menschen. Utrecht
— G. J. A. Ruys — 1913.

II.

De INLEIDING van dit werk vertelt van de
veranderende stemming, waarin thans de klassieke
Philologie of de wetenschap, die bestudeert
der Grieksch-Romeinse Oudheid ten doel
heeft, althans wat velen harer beoefenaars be-
treft, tegenover haar object staat.

Het dwepen met de Oudheid en dat vooral
wat de Griekse betreft, heeft plaats gemaakt
voor een haar-meer-nuchter-beschouwen; het be-
wonderen voor het begripen.

Dr. Wolter, zelf klassiek philoloog van
professie, deelt in deze stemming.
Blijkbaar goed eens is hij met het met een Duit-
schen vakgenoot, die schrijft: »Das klassi-
sische Dogma vom harmonischen Griechentum
als Einheit und als Ideal ist durch die histo-
rische Forschung für immer vernichtet.«

'n Voordel van deze veranderende stemming
is zeker, dat hij haar 'n zoo eenzijdige voor-
stelling van de Griekse oudheid als SCHILDER
in zijn befaamd gedicht: Die Götter Griechen-
lands gaf, gewoon onmogelijk is. En wij nu,
zooals Wolter, waar hij dit gedicht bespreekt,
terecht opmerkt, een dergelijke vereering
van het heidendom niet is te verenigen met
het Christelijke Geloof, is dit voordel zeker
niet gering.

Dan, gelijk het meer met wereldse zaken gaat,
heeft ook deze veranderende stemming en dit wat
de geachte schrijver noemt, »sich losmaken der
philologische zeden van het classicisme waarin ze
bevangen was — een keerzijde. Er is, zij het
ook in verband met andere oorzaken, door
bewerkt, dat over het geheel bij hen, die buiten
het vak leven, de klassieke philologie nu niet
bepaald in blakende gunst staat. »Bij de huidige
generatie als zoodanig heeft de overvloedige be-
wondering der oudheid plaats gemaakt voor
een »overdreven« gering-schatting«, zegt Prof.
Wolter.

Nu is het zeker, dat de groote menigte, door
wie de bestudeering der oudheid beschouwd
wordt »als ijdele liefhebberij, waaraan werkelijke
waarde ontbreekt«, daarin wel zeer dwaalt.

Deze studie op zichzelf toch heeft niets van
haar hooge waarde verloren.

De Grieken zijn, evenals Israël, onze geestel-
ijke voorouders, en eerst door inzicht in hun
verleden, wordt ons heden verstaan.

De samenhang van het moderne leven met
de cultuur der oudheid is, zooals Dr. Wolter
zegt, »een feit, al is het, gelijk hij daaraan toe-
voegt, »dat het gevoel van dien samenhang bij
het tegenwoordig geslacht, in het algemeen ge-
sproken, onherroepelijk is verloren.«

Ook dit laatste acht hij onbetwistbaar.

Nu maakt het tegenwoordig geslacht, of de
huidige generatie, op het stuk van bedoeld
gevoel, zeker wel den indruk van dikheid te
zijn. Dat echter deze huidige generatie dit gevoel
verloren, onherroepelijk verloren zou hebben,
dunkt mij gansch niet onbetwistbaar.

Het zou toch kunnen zijn, dat zij dit gevoel
nooit gehad heeft, en dan kan zij het dus ook
niet hebben verloren.

Maar gesteld, de huidige generatie heeft van
den samenhang van het moderne leven met de
cultuur der oudheid gevoel gehad en later
verloren, dan acht ik het volstrekt niet onbetw-
stbaar, dat dit een »onherroepelijk« verlies
zou zijn; dat er voor haar helemaal geen kans
meer zou bestaan om het terug te krijgen.

En een instantie tegen des schrijvers be-
weering van onherroepelijkheid is zijn eigen
boek.

Dit boek toch behoort tot die categorie van
werken welke, zooals de INLEIDING ergens in een
noot vermeldt: »voor het huidige geslacht den
samenhang van zijn cultuur met die der Grieksch-
Romeinse oudheid trachten aan te toonen.«

vermeld PIERSON'S HELLAS. Zouden nu zulke
werken wel »in steeds grooteren getale het licht
zien«; zou Dr. Wolter wel hebben geschre-
ven zijn boek, indien het onbetwistbaar ware
wat hij van meergenoemd gevoel beweert?

Het wil mij dan ook voorkomen, dat de ge-
achte schrijver, bij kalme, niet meer door smart
over de ongunst waarin zijn studievak staat bij
de tegenwoordige generatie, verdonderde be-
zinning, zijn bewering van »onherroepelijk«
verloren als een ietwat te sterke zal inzien.

Nu moge het zoo zijn, wat ik wez niet zal
betwisten, dat velen van hen voor wie zijn boek
allereerst bestemd is, van den samenhang van
het moderne leven met de cultuur der oudheid,
nog niets of althans zeer weinig voelen. Ik ben
echter vast overtuigd, dat, uitgezonderd dan de
»verloren gevallen«, geen boek bij hen het
»voelen« van dien samenhang eerder en beter
zal kunnen wekken dan Het Woord Gods en
Het Woord der Menschen.

In onderscheiding toch van vele andere
schrijvers, die in onzen tijd het tegenwoordige
geslacht den samenhang van zijn cultuur met
die der Grieksch-Romeinse oudheid trachten
aan te toonen, doet Prof. Wolter, als Gerefor-
meerd Philoloog, dat op een wijze en van een
zijde, die »den bewust denkende geloovige«
moet toespreken.

Hij toch tracht met zijn boek het verband
te doen kennen dat bestaat tusschen het Geloof
aan de Schrift als Gods Woord en de studie
der heidense Oudheid.

En hij heeft er dat niet alleen mee getracht,
maar ook volkomen mee bereikt.

Alvorens nu van val te steken en dus te
komen tot zijn onderwerp: de verhouding van
Schrift en Oudheid bepaaldelijk in verband met
de nieuwe ontdekkingen, laat de schrijver op zijn
INLEIDING een hoofdstuk volgen over: DE
NIEUWE ONDEKKINGEN. Tot mijn bevreemding
liet hij echter dien titel niet boven dit hoofdstuk
afdrucken, maar laat hij er zijn lezer in den
INHOUD naar zoeken.

Deze »nieuwe ontdekkingen«: OPSCHRIFTEN,
PAPYRI, OSTRAKA (beschreven scherven), en ook
MONUMENTEN, vormen »een materiaal waaraan
de wetenschap verrijkt is en dat in nooit ge-
dachten rijkdom zich uitstrekt over een tijdperk
van omstreeks veertig eeuwen.«

Dit materiaal nu heeft wat de BABYLONISCH-
ASSYRIÏsche KIL-INSCHRIFTEN EN DE EGYPTISCH-
ESCRIFTEN betreft, belang voor het Oude-
Testament.

Wat onder dit materiaal het jongere gedeelte
betreft, dat uit de Hellenistisch-Romeinse
periode vooral in Egypte gevonden, heeft be-
lang voor het Nieuw-Testament, hetwelk immers
in de zoo even genoemde periode is ontstaan.
De literatuur over deze »vondsten« vermeldt
Dr. Wolter in zijn noten, waarbij hij, wat de
Assyrische en Egyptische inscripties, voor het
O. T. betreft, onder hooge waardeering ook ver-
wijst naar de rectorale rede van Dr. H. H. KUYPER,
EVOLUTIE OF REVELATIE, Amsterdam 1903.

In den tekst zelf karakteriseert hij dit
tweeëtel materiaal aldus:

»Als het merkwaardigste, dat deze nieuwe
ontdekkingen hebben opgeleverd, is, dat zij het
oog hebben geopend voor de groote lijnen waar-
langs de historie der oudheid zich beweegt; den
samenhang hebben doen zien, die er historisch
tusschen de volkeren der oudheid heeft bestaan;
en eindelijk mogelijk hebben gemaakt de geschie-
denis der volkeren vroeger te beginnen.«

Verder, dat terwijl het oudere materiaal, — de
BABYLONISCH-ASSYRIÏsche en ook de Egyptische
vondsten uit de oudere periode, — met name voor
de politieke historie van belang is, het jongere
materiaal, dat uit de Hellenistische periode, — van
betekenis is voor de cultuur-historie. »In de
papyri inzonderheid, die het droge zand van
Egypte ons heeft bewaard, in de vaak onmogelijke
voljes, die bij duizenden van de aschbellen der
steden en dorpen voor den dag komen, vinden
wij thans allerlei briefjes en brieven, testamenten,
quintantes, contracten, die op de huiselijke en
sociale verhoudingen der inwoners vaak het
helderste licht werpen en tevens uit historisch
en taalkundig oogpunt van het hoogste
belang zijn.«

Liet het bestek van de op den Universiteits-
dag te Rotterdam gehouden Rede, en ook dat
van het thans uit de Rede opgekomen boek, niet
toe, veel te vertellen ook van de OSTRAKA en
INSCHRIFTEN, en moest Dr. Wolter zich daarom
wel beperken tot een enkele categorie der PAPYRI,
bepaaldelijk de BRUVEN, — van deze brieven
geeft hij eenige zeer merkwaardige specimina.
Merkwaardig ook, omdat zij »onvervalscheerde
uittagen zijn van het volksleven der oudheid,
en het juist dit volksleven is wat ons ook in
het N. T. tegentreft.«

In verband hiernaede komt Dr. Wolter dan
tot wat in zijn Referaat de tweede stelling was
en nu van zijn boek den inhoud van het eerste
deel vormt, — dat »de nadere kennis der oud-
heid welke de tegenwoordige tijd verschaft, leiden
kan tot vermeerdering van het wetenschappelijk
inzicht in de H. Schrift«.

G.

Uit de Pers.

In de Rotterdamse Kerkbode bespreekt Dr.
A. Kuyper Jr. de vraag, op welken leeftijd
men belijdenis heeft te doen:

Als de Kerkavancie ten einde is, en na Nieuw-
jaar weert de catechisaties beginnen, is een der
eerste vragen van den Diacon des Woords aan
de catechisanten, wie van hen van zins is om tegen
het eerstvolgend Avondmaal belijdenis des geloofs
af te leggen, ten einde dan met de gemeente den
dood des Heeren te verkondigen.

Zij, die zich daarvoor aangeven, worden dan in
een afzonderlijk uur saamgeroepen en ontvangen
een buitengewone catechisatie, om het vroeger ge-
leerde te repeteren en voorts nader te worden
ingelicht over de af te leggen geloofsbelijdenis en
den gang ten Avondmaal.

Altos echter blijkt het, dat menig jongeling en
jongedochter zich niet zoo aanstands durft op te
geven, en liever nog een jaar wil wachten. Men
voelt zich nog te jong, weet niet of het wel goed
is zoo jong belijdenis te doen, en wil gaarne wat
ouder zijn, eer die gewichtige stap gedaan wordt.

Nu is schuchtheid in het heilige altoos goed.
Het doet waarlijk niet aangenaam aan als jongel-
ingen, wier levensinstaat wat te wenschen over-
laat, zonder eenigen schroom zich aanmelden voor
de belijdenis-catechisatie. En dan kan het aller-
minst kwaad, is het zelfs noodig, dat de predikan-
ten hen vragen nog maar een tijdlang te wachten.

Maar daar staat tegenover, dat er trouwe cate-
chisanten zijn, die geregeld komen, goed leeren en
wier levensinstaat voor niemand een geheim is. Dit
laatste blijkt dan ook wel daaruit, dat zij niet zoo
dadelijk hun ja-woord geven op de vraag om zich
voor het doen van belijdenis op te geven; dat zij
er zich nog te jong voor gevoelen. Evenwel, al is
die schuchtheid in het heilige goed, hier moet
toch een helpende hand worden toegestaan, opdat
er vrijmoedigheid zij om te doen wat goed is voor
den Heere.

Daarom willen wij eens afzonderlijk bespreken

den leeftijd, waarop het gewenscht is belijdend lid
der kerk te worden. Wie weet, het kan onder
Gods zegen sommigen van hun bewaard helpen.
Laat ons dan beginnen met in herinnering te
brengen, dat in den tijd naar vaders het alge-
meen gewoonte was om dit te doen als men 14
jaar was, en dat 16 jaar beschouwd werd als de
uiterste leeftijd waarop zulke behoort te ge-
schieden.

Dat men het in vroeger tijd zoo veel eerder
doed dan tegenwoordig, had wel zijn bijzondere
oorzaken, waarop wij nu niet dieper willen ingaan.
Alleen willen wij er dit van zeggen, dat het gods-
dienstig leven toen op veel hooger peil stond, en
dat er toen in breeden kring een krachtig mee-
leven van het opkomend geslacht met de kerk des
Heeren was, zoodat jongens en meisjes van 14
jaar op de hoogte waren van den geestelijken
strijd des levens, en metterdaad in staat waren
belijdenis te doen. Maar aan het einde der 17e
eeuw is de groote insinking gekomen, toen kwam
de geest van onverschilligheid, het jonge ge-
lacht leefde niet meer zoo mee en stelde niet
meer dat belang in de zaken van den godsdienst.
En toen kwam het ook niet meer voor, dat jon-
gens en meisjes op 14-jarigen leeftijd belijdenis
gingen doen. Het werd al spoedig uitgesteld tot
veel later.

Het zou in den tegenwoordigen tijd niet goed
zijn, aan te dringen op herstel van deze uantie in
de eeuw der Hervorming. Wij leven daarvoor in
een tijd die anders is. Maar het is ook niet
goed om het uitsel zoo heel te groot te maken,
en te wachten tot men ver over de 20 jaar is,
want dan zijn er allerlei bezwaren van anderen
aard, die het allegen der belijdenis bemoeilijken.
Om hier niet met een persoonlijk gevoelen voor
den dag te komen, willen wij in dit verband
wijzen op het bekende rapport van Prof. Ravinek
en Prof. Rutgers over de zoogenamde »Doopleden«
uitgebracht op de Synode van Middelburg 1896.
Daarin wordt over deze zaak ook iets gezegd dat
niet van belang ontbreekt is en tot richtsnoer
dienen kan.

Wij lezen daar: »En zoo schijnt dan nu raad-
zaam... dat de kerkeraad alle gedoopte leden zijn
kerk, die op hun 18de levensjaar door eigen schuld
nog niet tot belijdenis en verhuisen gekomen zijn,
wegens hun kerkelijk verzuim, in behandeling
neemt, door hun als gedoopte leden hun schuld
voor God voor te stellen; dat hij officieel en gezet
daarmede voortgaat, van jaar tot jaar, tot dat de
vermaning doeltreffend of wel genoegzaam blijkt
telooz te zijn, in ieder geval niet langer dan tot
het 30ste levensjaar.«

Hieruit blijkt dat Professor Ravinek en Professor
Rutgers adviseeren, dat men met het oog op den
tegenwoordigen tijd stellen moet dat het 18de levens-
jaar de meest geschikte en gewenschte tijd is om
belijdenis des geloofs af te leggen. Zelfs zou, dat
als het op dien leeftijd nog niet gebeurd is, het
dan tijd wordt er ernstig op aan te dringen.

Het wil ook ons voorkomen, dat die leeftijd de
beste is. Niet natuurlijk als er onverschilligheid
in het harte is, niet als men het doen wil om van
de catechisatie af te komen, niet als men maar
»aangenomen« wil worden om daardoor onder de
groeten gerekend te worden. Dan ontbreekt het
heilig motief, en wordt er zonde gedaan.

Maar als de jongeling of jongedochter in het
hart de goede keuze gedaan heeft, niet met de
wereld wil meeleven, maar tot Gods volk wil be-
hooren, en belang stelt in de dingen van Gods
Koninkrijk, dan is er geen enkele reden om langer
te wachten. Ja, dan kan het wachten schadelijk
werken, omdat van uitsel zoo spoedig afstel komt.

Wie 18 jaar is, is geen kind meer, en wil ook
niet meer als kind behandeld worden, maar jeven
uit eigen overtuiging. Maar als dan ook de be-
tekenis van den Doop verstaan wordt, volgt het een
uit het ander. Want wie geen kind meer zijn
wil, maar als een volwassene wil behandeld wor-
den, mag dan ook niet langer den ontvangen
Doop op zijn kind-ijnt laten rusten, maar moet,
indien hij gelooft, als volwassene dien heiligen
Doop voor eigen rekening nemen, en zelf staan
voor datgene, waartoe hij krachtens den Doop
verplicht is.

Just de kinderdoop vraagt, als wij opgehouden
hebben »kinderen« te zijn, zoo spoedig mogelijk
belijdend lid der kerk te worden, en gedoopt niet,
het allegen der belijdenis van jaar tot jaar uit te
stellen. Wie den leeftijd van 18 jaar bereikt heeft,
christelijk is opgevoerd en van harte gelooft, kan
zeer wel het lichaam des Heeren onderscheiden.
Maar dan is hij ook gehouden zelf de verantwoor-
ding van zijn Doop te dragen, en te doen wat hij
als gedoopte volwassene behoort te doen, het Avond-
maal van Christus te vieten.

En niet minder belangrijk is, wat daarna volgt
over de waarzeggerij onzer dagen.

Er zijn altoos nog personen, die niet geloven dat
de waarzeggerij iets werkelijks is. Zij zien daarin
bigeloot of een spel der verbeelding. Zij be-
schouwen het als fantasie of hallucinatie.

Zoo redeneeren de Sadduceeën van onze dagen, die
niet erkennen de bange realiteit van de wereld der
booze geesten. Derulken moeten eens lezen de ge-
schiedenis van Saul bij de vrouw van Endor, en
indien zij Gods Woord gelooven, zullen ze gezegen
worden van hun Sadduceeën spottigen.

Wij willen hier eens verkort mededeelen een be-
kend geval door Prof. van Velzen in de Avond-
stemmen (pag. 160), breedvoerig beschreven. Het
kan ook heden ten dage nog tot leerling en ver-
maning zijn.

Prof. van Velzen dan schrijft: — Het was in het
jaar 1885 — Voor eenige jaren leefde te Amster-
dam een goddijale vrouw, op bijzonder christe-
lijke wijze was zij tot den Heere bekeerd, en had vele
jaren blijmoedig in den weg des Heeren gewandeld.
Deze vrouw, wij zullen haar M. noemen, afschoon
in geringen stand, was bij haar die den Heere
vreesden, in groote achting. Het was een lust haar
over de wegen des Heeren met haar gehouden en
over de waarheid te hooren spreken. De bezoeker
moest wel zeer onverschillig zijn, indien hij niet
geroerd en gesticht van haar ging. Zeer vrijmoedig
kwam zij voor den Heere uit. Het was hare ge-
woonte welk enkele vrienden op hare kamer
te ontvangen. Dan werd gesproken over de waar-
heid en van de wegen des Heeren.

Eens op een avond zijde zij: »vrienden, ik moet
u iets mededeelen, opdat gij Gods wegen niet ver-
derkent. Ik zal niet in mijn woning maar in het
krankzinnigst gebied sterven.« Verscheidene hoorden
de vrienden deze woorden aan, en wilden deze ge-
dachte van haar nemen. Maar zij vervolgde: ge-
ruimen tijd geleden was ik uitgenoodigd bij mijne
familie te Utrecht te komen logeeren. Ofschoon
men met den dienst des Heeren niets op had, ging
ik er heen, en men zocht mij op allerlei wijze ge-
noegen aan te doen. Op zekeren avond werd ont-
boden een waarzegger, die weldra kwam en de
kaarten legde. Aan ieder die er om vroeg, voor-
zeide zij wat hem gebeuren zou. Eindelijk zijde
een van het gezelschap tot mij: »Kom niet, nu
is het uw beurt«, waarop ik antwoordde: laat mij
maar aan mijn handwerk. Toen ik daarop hoorde:
»och wees geen spelbrekerster!« liet ik mij bewegen.

De kaarten werden geschud en gelegd, maar de
waarzegster zijde: »hier is iets vreemds, dat is
vroeger nooit gebeurd. Ik zal het overdoen.« Nog-
maals werden de kaarten gespreid, en weder kon
de waarzegster niet vorderen. Zij zag mij aan en
zijde: »gij moet niet doen wat gij doet!«

Toen vielde ik, dat ik moest getuigen tegen
dat bedrieff, maar ik miste den moed en zweeg.
Helaas! Nog eenmaal werden de kaarten gelegd
en toen zijde die vrouw tot mij: »gij woont op
een kamer (die nauwekerig door haar beschreven
werd), maar gij zult daar niet blijven. Gij zult zijde
worden, dan zal men u naar een groot huis brengen,
in een zaal waar vele zieken zullen zijn, maar
ook daar zult gij niet blijven. Men zal u brengen
naar een ander huis, dat ook zeer groot is, dan komt
gij bij menschen, die niet ziek, maar krankzinnig
zijn. In dat huis zult gij sterven!«

Daarna sprak zij: ik heb het u verhaald, opdat
gij, als het gebeurt, en het al gebeuren, niet de
getrouwheid des Heeren zult verdenken.

Enigen tijd later werd deze M. ongesteld. Men
bracht haar naar het gasthuis, maar de geneesheer
die haar behandelde verwees haar naar het krank-
zinnigengesticht. Daar kwam zij en is als krank-
zinnige gestorven. Het woord van de waarzegster
is letterlijk vervuld.

Dat men dan toch ophoudt met ongeloofigen
spot te spreken over dat werk des duivels. Er ligt
in die waarzeggerij een bange werkelijkheid. Kraf-
ten van het rijk des Satans worden daarin open-
baar. Maar daarom zegt God in zijn woord: alle
waarzeggerij is een gruwel.

Officiële Berichten.

De particuliere Synode van Noord-Brabant en
Limburg zal D.V. worden gehouden op 10 Juni
a.s. te Breda, en wordt saamgeroepen door de
kerk van Klundert.

Kort verslag van de vergadering der
Classis Axel, 22 Januari 1914.

1. Ds. H. v. d. Wal laat zingen Ps. 105: 3,
leest Ef. 1 gaat voor in den gebede.
2. De Credentiaelen nagelen en in orde be-
vonden. Termijnen vaardigde i. p. v. den D.
d. w. een ouderling af.
3. Samenstelling v. h. Moderamen: V. d.
Wal, pr., Bruins, secr., De Walle, ass.
4. Lezing en goedkeuring der Notulen.
5. Ingekomen stukken. a. Een schrijven uit
Roosendaal: »De classis Axel zegge hulpdienst
toe aan de Evangelisatie aldaar«. Deze aan-
vraag weezen naar de kerkeraden. Tevens
wordt besloten het rondschrijven van de Part.
Syn. van Brabant te doen beantwoorden door
den scriba der vorige classis. verg.

b. Een schrijven van de classis Amsterdam,
dat Ds. v. d. P. tot een anderen staat des
levens overging.

c. Rondvaart Art. 41.

De diaconie van Axel brengt ter sprake de
class. diacon. Conferentie, en vraagt of deze
levensvatbaarheid kan hebben, nu van de
weinig k. k. in dit ressort nog enkele zich ont-
trekken. Na toezegging dat ook de diaconieën
van de k. k. zeker of hoogstwaarschijnlijk hun
steun zullen bieden, wordt dankbaar hiervan
aan genomen.

26 Febr. zal de e. v. Conferentie plaats
hebben.

Verscheidene tuchtgevallen komen ter sprake.
Advies wordt gevraagd en gegeven.

7. Rapporten.

a. Rapport M. U. L. O., waarin de vraag
wordt beantwoord:

»Hoe te handelen met die personen, die hun
kind zenden naar de Openbare M. U. L. O.
school ter plaatse, waar christelijk M. U. L. O.
wordt gegeven?«

Dit rapport wordt door de classis aanvaard.

b. Rapport grensregeling.

De grenzen worden vastgesteld, zooda de
k. k. onderling onder overeengekomen zijn.

c. Rapport Quotatie.

De aanvraag van de kerk van Z. wordt ge-
wezen van de hand.

d. Rapport Prov. Synode.

Naar aanleiding van dit rapport wordt besloten
te brengen het preeken van studenten, in ver-
band met de komende Part. Synode. Het vol-
gende voorstel zal op de Part. Synode worden
gebracht:

»De Part. Synode richtte op een afzonderlijk
fonds voor hulpbehoevende kerken, om daaruit
de gesubsidieerde kerken de toegezegde hulp
te verleenen.«

e. Rapport Collecten.

Besloten wordt, dat voortaan alle collecten op
de jaarvergadering der classis zullen worden
gehoort bij de Deputaten voor de collecten,
welke dan telkens op de classis zullen rapporte-
ren.

Een kerk wordt opgewekt om tweemaal jaarlijks
te collecteren en voor de Theol. School en
voor de V. U.

Regeling der collecten:

Oct.—Jan. Theol. School en hulph. idioten.

Jan.—Apr. Hulph. kerken en Art. 19.

Apr.—Juli. Zending V. U. en Theol. School.

Juli—Oct. V. U.

f. Rapport Evangelisatie. Besloten wordt, dat
de classis aan Oostburg en Schoonduijde voor
de Evangelisatie in Aardburg en Brekens
voor de e. k. vergadering der classis geen hulp
zal verleenen.

Mochten die kerken hulp noodig hebben,
dan kunnen zij zich richten tot de Deputaten
voor Evangelisatie in de classis.

De arbeid in Kloosterzande zal worden aan-
gehouden tot de e. k. classis.

g. Rapport Zending.

Depp. stellen aan de classis de vraag, of het
niet wenschelijk is, i. p. v. een provinciale en
classicalen Zendingdag te houden. De classis
spreekt het wenschelijke hiervan uit en benoemt
een commissie tot voorbereiding. De D. D.
Kuyper, Lammertsma en Hulsteyn en de Brs.
Hamek en Catsman.

Mededeeling wordt gedaan van den wensch
van Ds. Merkelijn:

Te Magelang in te stellen een Medische
hulpdienst.

8. Benoeming:

Als Dep. voor hulph. idioten wordt aange-
wezen Dr. de Recht, van Axel.